

УДК 633.111«324»:664.64.016.8(292.485:477.4)

Рисін А.Л., аспірант

Демидов О.А., доктор с.-г. н., професор, член-кореспондент НААН України

Володін Г.Б., кандидат с.-г. н., ст. н. с. лабораторії селекції озимої пшениці

Гуменюк О.В., кандидат с.-г. н., завідувач лабораторії селекції озимої пшениці

Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

E-mail: galinavologdina27@gmail.com

ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТІВ ТА СЕЛЕКЦІЙНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

За оцінками Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), щорічне виробництво зернових має зрости до 3 млрд т проти сьогоднішніх 2,1 млрд т. Основою виробництва високоякісного зерна є сорт, який володіє здатністю реалізовувати генетичний потенціал продуктивності за різного поєднання факторів зовнішнього середовища. Нові сучасні високопродуктивні сорти забезпечують не тільки ріст урожайності, стійкості до абіотичних і біотичних стресорів, але й сприяють кращому використанню природних і антропогенних ресурсів. Тому створення таких сортів є найбільш актуальною задачею для селекції, а їх швидке впровадження у виробництво – перспективним, екологічно безпечним та економічно вигідним шляхом розвитку сільського господарства.

Метою дослідження було вивчення 16 показників якості зерна пшениці озимої та встановлення кореляцій між ними. Експериментальна частина роботи була виконана в 2019–2020 рр. у селекційній сівозміні лабораторії селекції озимої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України (МІП). Контрастні погодні умови за період досліджень дали змогу одержати об'єктивні результати. За вихідний матеріал використовували сім сортів і чотири селекційні лінії пшениці озимої. Аналіз хлібопекарської якості зерна проводили в лабораторії якості зерна МІП за загальноприйнятими методиками. Впродовж 2019, 2020 рр. провели вивчення компонентів схрещування в умовах багатосередовищних випробувань. Факто-

ри впливу: 1 – два строки сівби (2019 р. – 25 вересня та 5 жовтня; 2020 і 2021 р. – 5 і 15 жовтня), 2 – генотип; 3 – рік (погодні умови). За результатами досліджень в умовах 2020 р. сформувались вищі показники якості, за виключенням маси 1000 зерен, яка становила 47,6 г (перший строк сівби) і 46,2 г (другий), у 2019 р. – 38,9 і 37,5 г відповідно. За вмістом білка та клейковини виділилась селекційна лінія 'Еритроспермум 55023', яка мала максимальні показники незалежно від строку сівби та погодних умов року. Найвищі показники «сили» борошна відмічали в 2020 р. у сорту 'Балада миронівська': 480 о. а. в середньому по досліді і 500 о. а. – максимальний показник за другого строку сівби. Лінія Лютесценс 60049 також мала найвищий рівень цього показника в середньому за два роки (391 о. а.) і за другого строку сівби (386 о. а.) в 2019 р. Об'єм хліба в умовах 2019 р. у середньому за два строки сівби був максимальним (860 см³) у сорту 'Балада миронівська', що переважало стандарт 'Подолька' (805 см³). В умовах 2020 р. до кращих за цим показником відносився сорт 'МІП Ассоль' (920 см³). У середньому за два роки було встановлено високий позитивний зв'язок між вмістом білка та вмістом клейковини ($r=0,87$), вмістом білка та масою 1000 зерен ($r=0,45$), високий негативний зв'язок – між об'ємом хліба та вмістом білка ($r=-0,78$), об'ємом хліба та вмістом клейковини ($r=-0,50$) і між ІДК та «силою» борошна ($r=-0,70$). У подальшому буде встановлений вплив факторів на формування показників якості зерна.

УДК 631.524.86:633.11«324»

¹Сабадин В.Я., кандидат с.-г. наук, с.н.с., доцент,¹Ракоца Н.В., магістр,²Сабадин С.Г., студентка,¹Білоцерківський національний аграрний університет²Київський національний торговельно-економічний університет

E-mail: sabadinv@ukr.net

ІМУНОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ДО СЕПТОРІОЗУ ЛИСТЯ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ НА СТІЙКІСТЬ

Вирощування зернових культур ускладнюється багатьма чинниками, серед них на одному з перших місць є погіршення фітосанітарного стану посівів. Одним із методів, що може вирішити цю проблему є селекція. Для створення сортів пшениці озимої необхідно мати вихідний матеріал стійкий проти хвороб. Не зважаючи на значні успіхи, досягнуті в останні роки у галузі

хімічного захисту рослин від патогенів, з точки зору екології та економіки, найбільш ефективним залишається використання стійких сортів.

Метою роботи було ідентифікувати найбільш поширені збудники септоріозу листя та провести пошук ефективних джерел стійкості пшениці озимої щодо хвороби для подальшого використання у селекції на стійкість